

А-Интегрирана еколошка дозвола

Име на компанијата: Друштво за
производство на индустриски гасови ТГС
Технички Гасови ДОО Скопје
Адреса на седиште: ул. Ацо Шопов бр.80
1060 Скопје
Производна единица Комплекс Железара
Постројка за сепарација на воздух,
Постројка за гасен кислород и Постројка за
гасен водород
Адреса: ул.16та Македонска Бригада
бр.18
Поштенски број и град:
1000 Скопје

Број на дозвола: УП1-11/3-2403/2023

Содржина

А-Интегрирана еколошка дозвола	i
Содржина	ii
Вовед	iii
Дозвола	15
1 Инсталација за која се издава дозволата.....	3
2 Работа на инсталацијата.....	6
2.1 Техники на управување и контрола	6
2.2 Сировини (вклучувајќи и вода)	9
2.3 Техники на работа.....	10
2.4 Заштита на подземните води	12
2.5 Ракување и складирање на отпадот	14
2.6 Преработка и одлагање на отпад.....	16
2.7 Енергетска ефикасност	17
2.8 Спречување и контрола на несакани дејствија	18
2.9 Бучава и вибрации.....	19
2.10 Мониторинг	21
2.11 Престанок на работа	23
2.12 Инсталации со повеќе оператори	23
3 Документација	24
4 Редовни извештаи	26
5 Известувања	28
6 Емисии	30
6.1 Емисии во воздух.....	30
6.2 Емисии во почва	46
6.3 Емисии во вода (различни од емисиите во канализација)	47
6.4 Емисии во канализација.....	48
6.5 Емисии на топлина	49
6.6 Емисии на бучава и вибрации	50
7 Пренос до пречистителна станица за отпадни води.....	53
8 Услови надвор од локацијата	54
9 Програма за подобрување.....	55
10 Договор за промени во пишана форма	56
Додаток 1	57

Додаток 2	58
-----------------	----

Речник на користени поими

Аеросол	Суспензија на цврсти и течни честички во гасен медиум.
Атмосферска вода	Дождовна вода што дотекува од покриви и места каде што не се одвиваат процесите.
Барање	Барањето поднесено од страна на Операторот за оваа дозвола
БПК	Биолошка потрошувачка на кислород за 5 дена
ГВЕ	Гранични вредности на емисија
ГИЖС	Годишен извештај за животна средина
Годишно	Приближно во интервали на 12 месеци Период или дел од период од 12 последователни месеци
Градежен отпад и отпад од рушење	Отпад што потекнува од градење, реновирање и рушење: глава 17 од националниот каталог на отпади или како што е договорено на друг начин.
Гранични вредности на емисија	Масата, изразена во смисла на одредени специфични параметри, концентрацијата и/или нивото на испуштање, кои не смеат да бидат надминати во текот на еден или повеќе временски периоди.
Граница за масен проток	Гранична вредност на емисија која е изразена како максимална маса на една супстанција што може да биде емитирана во единица време.
dB(A)	Децибели
Ден	Секој период од 24 часа
Денски	Периодот од 08.00 до 22.00 (сите промени треба да се одразат на дефиницијата за “ноќно време”).
Дневно	За време на сите денови од работата на инсталацијата и во случај на емисии, кога емисиите се одвиваат ; со најмалку едно мерење во било кој еден ден.
Договор	Писмен договор
Документација	Секој извештај, запис, податок, слика, предлог, интерпретација или друг документ во писмена или електронска форма кој се бара со оваа дозвола.

**Двегодишно/
биенално**

Еднаш на секои две години

М

Еколошка штета

Согласно дефиницијата за еколошка штета во член 5 од Законот за животна средина

Зелен отпад

Отпадно дрво (не вклучувајќи импрегнирано дрво), растителни материјали како што е откос од трева и друга вегетација.

I.S.EN

Инцидент

Интернационален стандард ЕН

- (i) итен случај;
- (ii) секоја емисија што не е во согласност со условите од оваа дозвола;
- (iii) секое надминување на дневниот капацитет на опремата за ракување со отпад;
- (iv) секое ниво, дадено во ова дозвола, а е достигнато или надминато, и
- (v) секоја индикација дека загадување на животната средина се случило или може да се случи.

Индустриски не опасен отпад

Согласно дефиницијата за “индустриски не опасен отпад” од член 6 од Законот за управување со отпад: Индустриски неопасен отпад е отпадот што се создава при производствените процеси во индустријата и не содржи опасни карактеристики, а според својствата, составот и количеството се разликува од комуналниот отпад;

Инсталација

Согласно дефиницијата за “инсталација” од член 5 од Законот за животна средина :

- во однос на интегрираните еколошки дозволи, е неподвижна техничка единица каде што се вршат една или повеќе пропишани активности и активности кои се непосредно поврзани со нив, а кои би можеле да имаат ефект врз емисиите и врз загадувањето;
- во однос на спречувањето и контролата на хавариите со учество на опасни супстанции, инсталација е техничка единица во рамките на еден систем во кој се произведуваат, употребуваат, складираат или се ракува со опасни супстанции. Таа ја вклучува целокупната опрема, објекти-те, цевководите, машините, алатките, приватните железнички споредни колосеци, станиците за истовар кои ја опслужуваат инсталацијата, складовите или сличните градби, потребни за работа на инсталацијата.

ИСКЗ

Интегрирано спречување и контрола на загадувањето

Закон за животна средина

ИСО	Интернационална организација за стандарди
К	Келвин (единица мерка за температура).
Капацитет/ опрема за задржување	Опрема наменета за задржување на евентуално истечен материјал, собирници.
кРа	Кило Паскали.
Квартално	Цел или дел од период од три последователни месеци, почнувајќи од првиот ден на Јануари, Април, Јули или Октомври.
Leq	Еквивалентно континуирано ниво на звук
Локација чувствителни на бучава (ЛЧБ)	Секоја резидентна кука, хотел или хостел, болници, училишта, верски објекти, или било други места и објекти за кои е потребно отсуство на бучава со нивоа кои предизвикуваат непријатност.
МДКе	Максимална дозволена концентрација на загадувачки материји во гасовите кои се емитираат.
Месечно	Минимум 12 пати во текот на една година, приближно во месечни интервали.
Надлежен орган	Тело одговорно за издавање на ИСКЗ дозволи
НДТ	Најдобри достапни техники
Неделно	За време на сите недели од работата на инсталацијата и во случај на емисии, кога има емисија; со минимум едно мерење во било која недела.
Нокно време	Од 22.00 до 08.00 часот
Одржува	Чување во добра состојба, вклучувајќи и редовна инспекција, сервисирање, калибрација и поправки доколку се потребни, со цел адекватно да извршува функцијата.
Оператор	Согласно дефиницијата за “Оператор” од член 5 од Законот за животна средина: - секое правно или физичко лице кое врши професионална активност, или врши активности преку инсталацијата и/или ја контролира, или лице на кое му се доверени или делегирани овластувања за донесување економски одлуки во однос на активната или техничкото работење, вклучувајќи го и носителот на дозволата или овластување за таквата активност, односно лицето кое е задолжено да регистрира или алармира за активната.
Полугодишно	Целиот или дел од периодите од 6 последователни месеци

Постројка	Секое место или простор употребен за преработување или пак третман на отпадот.
Праг за масен проток	Количина на масен проток, над која се применува ограничување со МДК.
ПРЕО	Проценка на ризикот од еколошка одговорност
Прилог	Секое повикување на Прилог од оваа дозвола се однесува на прилози поднесени како дел од оваа дозвола
Примерок	Доколку контекстот на оваа дозвола не кажува нешто спротивно, примерокот ќе вклучи мерење со електронски инструменти.
ПСОВ	Пречистителна станица за отпадни води
ПУЖС	Програма за управување со животната средина
ПУРЗ	План за управување со ризикот по затворање
Работни часови	Часови/време во кое инсталацијата има дозвола/е овластена да работи.
РЗПЗМ	Регистер на загадувачи и пренос на загадувачки материи.
РК	Растворен кислород
СЧ	Суспендирани честички
Санитарен/ комунален ефлуент	Отпадни води од тоалетите, местата за миене и кантината во инсталацијата.
Слика	Секое повикување на слика или број на слика значи слика или број на слика содржани во барањето, освен ако не е на друг начин договорено.
Соодветно осветлување (светло)	20 лукса, мерено на ниво на почва
Стандардна Метода	Национална, европска или интернационално признаена процедура (пр. И.С. ЕН, ИСО, ЦЕН, БС или еквивалентно).
СУЖС	Систем за управување со животната средина
Тешки метали	Тешки метали се група на елементи меѓу бакар и бизмут во периодниот систем на елементи - со специфична густина поголема од 4.0 г/цм ³ .
Течен отпад	Било кој отпад во течна форма и што содржи помалку од 2% сува материја.

X1 софтверски пакет	Софтвер кој се користи за внесување на податоци, нивно пресметување и претставување на влијанието како и информации за трошоците.
ХПК	Хемиска потрошувачка на кислород
ЦЕН (CEN)	Comité Européen De Normalisation – European Committee for Standardisation.

Вовед

Овие воведни белешки не се дел од дозволата

Следната дозвола е издадена согласно Законот за животна средина (Службен весник на РМ 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16, 28/18, 65/18, 99/18 и Службен весник на Република Северна Македонија бр.89/22 и 171/22), за работа на инсталација што извршува една или повеќе активности наведени во Уредбата на Владата за “Определување на инсталациите за кои се издава интегрирана еколошка дозвола со временски распоред за поднесување оперативни планови”, до одобреното ниво во Дозволата.

Други интегрирани дозволи поврзани со оваа инсталација		
Сопственик на дозволата	Број на дозвола	Дата на издавање
А-Интегрирана еколошка дозвола за Друштво за производство на индустриски гасови ТГС Технички Гасови ДОО Скопје, Производна единица Комплекс Железара, Скопје	11-10504/1	30.11.2009
Измена на А-Интегрирана еколошка дозвола за Друштво за производство на индустриски гасови ТГС Технички Гасови ДОО Скопје, Производна единица Комплекс Железара, Скопје	11-1525/4	10.05.2017

Заменети дозволи/Согласности/Овластувања поврзани со оваа инсталација		
Сопственик	Референтен број	Дата на издавање
Дозвола користење на вода за Друштво за производство на индустриски гасови ТГС Технички Гасови ДОО Скопје, Производна единица Комплекс Железара, Скопје	УП1-11/5-1160/19	05.12.2019

Краток опис на инсталацијата регулирана со оваа дозвола

Друштво за производство на индустриски гасови ТГС Технички Гасови ДОО Скопје, Производна единица Комплекс Железара, Скопје е друштво со приватна сопственост, дел од Групацијата СОЛ, која се наоѓа во кругот на некогашна Железарница Скопје, во индустриската зона на општина Гази Баба, Скопје.

Основна дејност на инсталацијата -Друштво за производство на индустриски гасови ТГС Технички Гасови ДОО Скопје, Производна единица Комплекс Железара е производство на индустриски гасови.

Друштво за производство на индустриски гасови ТГС Технички Гасови ДОО Скопје, Производна единица Комплекс Железара, Скопје согласно категоријата на индустриски активности припаѓа на категоријата:

Прилог 1 Точка 4.2 Хемиски инсталации за производство на базични неоргански хемикалии, како што се: **(а) гасови**, како што се амонијак, хлор или хидрогенхлорид, флуор или хидрогенфлуорид, јаглеродни оксиди, сулфурни соединенија, азотни оксиди, водород, сулфурдиоксид, карбонилхлорид;

Инсталацијата се наоѓа во кругот на Железарница Скопје, на површина од 0,3362ha. На оваа локација се наоѓаат следниве постројки:

- Постојка за сепарација на воздух-Air Separation Unit, (течен кислород, гасен кислород, течен азот, гасен азот),

-Постојка за гасен кислород

-Постојка за гасен водород.

Основната дејност на постројка за сепарација на воздух-Air Separation Unit е производство на гасен и течен кислород, гасен и течен азот, преку сепарација на воздухот кој се зема од околината. Откако од влезниот воздух ќе се издвојат кислородот и азотот, останатиот дел се враќа во атмосферата во количини, кои не се точно дефинирани.

Постојката за производство на гасен кислород е наменета за полнење на кислород во боци, а неговото производство се остварува од произведениот и складираниот производ. Притоа, количините на кислород кои се испуштаат во атмосферата се минимални без негативни влијанија по амбиентниот воздух.

Постројката за производство на гасен водород е наменета за останатите компании во кругот на поранешна Железарница, а неговото производство се остварува со помош на природен гас (метан) и деминерализирана вода. Во однос на производниот процес, постојат емисии на гасови при стартирање на постројката во времетраење од неколку минути.

Освен тоа постоечкото производство обезбедува компримиран воздух за потребите на останатите компании во кругот на поранешна Железарница. Истото се остварува со компримирање на воздухот, кој се зема од околината. Емисиите во воздух се минимални без негативни влијанија за амбиентниот воздух.

Во кругот на инсталацијата се складира и течен аргон, кој се носи како готов производ и се користи за потребите на останатите компании кои гравитираат на локацијата и останати клиенти.

Евапоративните загуби на готовите производи: O_2 , N_2 , Ar_2 , H_2 , компримиран воздух, кои се јавуваат во процесот на производство, испарување, полнење и складирање, немаат негативно влијание на амбиентниот воздух.

Суровината за производство на наведените производи е атмосферски воздух, додека технолошкиот процес се базира на сепарација на финалните производи од самиот атмосферски воздух. Всисуваниот воздух, оди преку филтерски системи, заради прочистување а потоа се носи во воздушниот компресор каде се компримира до потребниот работен притисок. Компримиран и делумно оладе воздух, се внесува во ладилник, каде што се лади до температура на околината, а што се постигнува со помош на разладна вода. Атмосферскиот воздух, поминувајќи низ ладилникот создава директен контакт со водата, при што делумно се издвојува CO_2 и други присутни примеси во воздухот растворајќи се во истата. Понатаму, ладењето продолжува во системот на изменувачи на топлина, каде што за ладење на воздухот се користат ладилни струи од чист кислород, азот и отпадна струја од азот. Крајното втечнување и разложување на воздухот до неговите компоненти, односно до крајниот производ се врши во ладниот блок од каде што се одведуваат до резервоарите за складирање. Од резервоарите, со помош на пумпи, се врши полнење на автоцистерните со готовиот производ и понатаму се дистрибуира до потрошувачите.

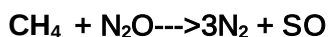
Инсталирана е опрема Idrosol R наменета за производство на гасен водород од природен гас (метан) и деминерализирана вода. Процесот ги вклучува следните фази:

-припрема на природен гас (метан)-суровината, десулфуризација;

-производство на суров гас (syngas);

-прочистување на водород;

Во првата фаза се отстранува сулфурот од природниот гас за да се припреми за процесот на разложување. Нечистотиите се задржуваат во апсорбентот од колоната. Во оваа фаза се припрема и деминерализирана вода преку филтрација и процес на реверзиболна осмоза. Прочистениот процесен гас се меша со прегреана пареа пред да влезе во каталитичка реакција.

Гасот богат со водород (syngas) понатаму се компримира на 15 бари за да се отстрани влагата преку кондензација и истиот се прочистува. На крајот од процесот прочистениот и сув гасен водород се дистрибуира преку цевковод директно до потрошувачите.

Од работата на Инсталацијата нема емисии во воздух од точкасти извори и во површински води.

Во Инсталацијата, за санитарни потреби се користи вода од градска водоводна мрежа. Употребената вода, се испушта во локалната канализациона мрежа од поранешна Железара, со која стопанисува фирмата РЖ Услуги. За производниот процес, се користи вода од два сопствени бунари, која се употребува за ладење на машините во производниот процес. По извршувањето на ладењето, искористената вода, како отпадна вода, се испушта во локалната канализациона мрежа. Во границите на Инсталацијата, нема одложување на отпад на сопствени деепонии. Појавата на вибрации во Инсталацијата е резултат на работата на ротационите машини и опрема. Со цел обезбедување на сигурна работа на истите и нивна заштита од појава на хаварии, се врши редовна контрола на нивната вибрациона состојба.

За дејностите производство и трговија на индустриски и медицински технички гасови, нема пропишани референтни документи за Најдобри Достапни Техники-НДТ, следствено на тоа усогласеноста на работењето е со законските одредби од областа на заштита на животната средина.

Опасностите од појава на инцидентни случаи на несреќи и хаварии се постојано присутни, во таа насока се превземаат превентивни мерки и активности за спречување на таквите опасности.

Постројката за производство на гасен водород е со противексплозивна изведба и е целосно опремена со уреди за заштита од пожар и експлозија.

Операторот на инсталацијата има имплементирано Систем за управување со заштита на животната средина. ISO 14001 .

Комуникација

Доколку сакате да контактирате со Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина (во понатамошниот текст Надлежниот орган) во врска со оваа дозвола, ве молиме наведете го Бројот на дозволата.

За било каква комуникација, контактирајте го надлежниот орган на адресата **Плоштад Пресвета Богородица бр.3, 1000 Скопје, Република Северна Македонија.**

Доверливост

Дозволата го обврзува Операторот да доставува податоци до Надлежниот орган. Надлежниот орган ќе ги стави податоците во јавните регистри, согласно потребите на Законот за животна средина. Доколку Операторот смета дека било кои од обезбедените податоци се деловно доверливи, може да се обрати до Надлежниот орган да ги из земе истите од регистарот, согласно Законот за животна средина. За да му овозможи на Надлежниот орган да определи дали податоците се деловно доверливи, Операторот треба истите јасно да ги дефинира и да наведе јасни и прецизни причини поради кои бара изземање. Операторот може да наведе кои документи или делови од нив ги смета за деловно или индустриски доверливи, согласно Законот за животна средина, член 55, став 2, точка 4. Операторот ќе ја наведе причината поради која Надлежниот орган треба да одобри доверливост. Податоците и причината за доверливост треба да бидат приложени кон барањето за интегрирана еколошка дозвола во посебен плик.

Промени во дозволата

Оваа дозвола може да се менува во согласност со Законот за животна средина.

Предавање на дозволата при престанок на работа на инсталацијата

При делумен или целосен престанок со работа на инсталацијата, Операторот го известува органот. Со цел барањето да биде успешно, операторот мора да му покаже на Надлежниот орган, согласно член 120, став 3 од Законот за животна средина, дека не постои ризик од загадување и дека не се потребни понатамошни чекори за враќање на местото во задоволителна состојба.

Пренос на дозволата

Пред да биде извршен целосен или делумен пренос на дозволата на друго лице, треба да се изготви заедничко барање за пренос на дозволата од страна на постоечкиот и предложениот сопственик, согласно член 118 од Законот за животна средина. Доколку дозволата овластува изведување на посебни активности од областа на управувањето со отпад, тогаш е потребно да се приложи уверение за положен стручен испит за управување со отпад за лицето задолжено за таа активност.

Во согласност со член 115 став 6 и 7 од Законот за животна средина (Службен весник на РМ 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16, 28/18, 65/18, 99/18 и Службен весник на Република Северна Македонија бр.89/22 и 171/22), **А-интегрираната еколошка дозвола има важност 7(седум) години. Најдоцна, една година пред истекот на важноста, Операторот е должен да поднесе барање за обновување на Дозволата.**

Преглед на барани и доставени документи

Предмет	Датум	Коментар
Барање{Бр.}	Добиено	
Барање за обновување на А-интегрирана еколошка дозвола УП1-11/3-2403/2023	07.11.2023год.	Доставено е барање за обновување на А-интегрирана еколошка дозвола
Објава на барање за обновување на А-ИЕД, УП1-11/3-2403/2023	13.12.2023год.	Објавен е текстот за барањето во дневен печат и на веб страната на министерството на 27.12.2023год.
Известување УП1-11/3-2403/2023	13.12.2023год.	Доставен е примерок од барањето до Државниот инспекторат за животна средина
Известување УП1-11/3-2403/2023	13.12.2023год.	Доставен е примерок од барањето до општина Гази Баба
Известување УП1-11/3-2403/2023	13.12.2023год.	Доставен е примерок од барањето до Министерство за здравство
Известување УП1-11/3-2403/2023	13.12.2023год.	Доставен е примерок од барањето до Град Скопје
Одговор на барање мислење УП1-11/3-2403/2023	15.01.2024год.	Со барање за заеднички увид од општина Гази Баба
Објава на Нацрт А-ИЕД УП1-11/3-2403/2023	30.04.2024год.	Објавена е Нацрт А-ИЕД во дневен печат на ден 15.05.2024год. и на страната од министерството.
Записник УП1-11/3-2403/2023	29.07.2024год.	Од увид спроведен во инсталацијата на 26.07.2024год.
А-ИЕД УП1-11/3-2403/2023		Одлучено позитивно
Лице кое ја води постапката	Светлана Глигорова	Потпис:
Раководител на одделение за ИСКЗ	Besa Tateshi	Потпис:
Раководител на сектор за ИЗУР	Nazim Aliti	Потпис:
Управа за животна средина ВД Директор	Игор Никоски	Потпис:

А-Интегрирана еколошка
дозвола

Дозвола

Број на дозвола: УП1-11/З-2403/2023

Надлежниот орган за животна средина во рамките на својата надлежност во согласност со член 95 од Законот за животна средина (Службен весник на РМ 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16, 28/18, 65/18, 99/18 и Службен весник на Република Северна Македонија бр.89/22 и 171/22), го овластува:

Име на компанијата: Друштво за производство на индустриски гасови ТГС Технички Гасови ДОО Скопје

со регистрирано седиште:

Адреса ул.Ацо Шопов бр.80
Поштенски број Град 1060 Скопје
Држава Република Северна Македонија

Број на регистрација на компанијата 4052510

Да раководи со инсталацијата

Цело име на инсталацијата: Друштво за производство на индустриски гасови ТГС Технички Гасови ДОО Скопје, Производна единица Комплекс Железара

Адреса ул. 16та Македонска Бригада бр.18

Поштенски број Град 1000 Скопје

во рамките на дозволата и условите во неа.

МИНИСТЕР/MINISTËR
Izet Mexhiti

Датум:

1 Инсталација за која се издава дозволата

1.1.1.Операторот е овластен да изведува активности и/или поврзани активности наведени во Табела 1.1.1.

Табела 1.1.1	Основни активности	
Активност од Прилог 1 и 2 од Уредбата за определување на инсталациите за кои се издава интегрирана еколошка дозвола со временски распоред за поднесување оперативни планови	Опис на наведената активност	Граници на наведената активност
Прилог 1. Точка 4.2 Хемиски инсталации за производство на базични неоргански хемикалии, како што се: (а) гасови, како што се амонијак, хлор или хидрогенхлорид, флуор или хидрогенфлуорид, јаглородни оксиди, сулфурни соединенија, азотни оксиди, водород, сулфурдиоксид, карбонилхлорид	Производство на индустриски гасови	Течен кислород: 227,5 Nm³/h; Гасен кислород: 2067,5 Nm³/h; Течен азот: 205 Nm³/h; Гасен азот: 450 Nm³/h; Гасен водород: 50 Nm³/h;

1.1.2. Активностите овластени во условите 1.1.1. ќе се одвиваат само во рамките на локацијата на инсталацијата, прикажана подолу во планот.

Табела 1.1.2	
Друштво за производство на индустриски гасови ТГС Технички Гасови ДОО Скопје, Производна единица Комплекс Железара	N: 42° 018052 E: 21° 463192

Друштво за производство на индустриски гасови ТГС Технички Гасови ДОО Скопје,
Производна единица Комплекс Железара

Мапа на инсталацијата – местоположба со обележани граници

- 1.1.3. Оваа дозвола е само за потребите на ИСКЗ според Законот за животна средина (Службен весник на РМ 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16, 28/18, 65/18, 99/18 и Службен весник на Република Северна Македонија бр.89/22 и 171/22), и ништо во оваа дозвола не го ослободува Операторот од обврските за исполнување на условите и барањата од други закони и подзаконски акти.
- 1.1.4. Инсталацијата ќе работи, ќе се контролира и ќе се одржува и емисиите ќе бидат такви како што е наведено во оваа дозвола. Сите активности кои треба да се извршат според условите на дозволата стануваат дел од дозволата.

2 Работа на инсталацијата

2.1. Техники на управување и контрола

- 2.1.1. Инсталацијата за која се издава дозволата, согласно условите во дозволата, ќе биде управувана и контролирана онака како што е опишано во документите наведени во табела 2.1.1, или на друг начин договорен со Надлежниот орган во писмена форма.

Табела 2.1.1: Управување и контрола		
Опис	Документ	Дата кога е примено
Управување и контрола на инсталацијата -Организациона структура на управување со инсталацијата	Барање за обновување на А-интегрирана еколошка дозвола, УП1-11/3-2403/2023, Поглавје III	07.11.2023
Политика за управување со квалитет	Барање за обновување на А-интегрирана еколошка дозвола, УП1-11/3-2403/2023, Поглавје III	07.11.2023
Политика во однос на безбедноста и опкружувањето	Барање за обновување на А-интегрирана еколошка дозвола, УП1-11/3-2403/2023, Поглавје III	07.11.2023
Копии од сертификати во однос на стандардите	Барање за обновување на А-интегрирана еколошка дозвола, УП1-11/3-2403/2023, Поглавје III	07.11.2023

- 2.1.2. Целата инсталација, опремата и техничките средства користени во управувањето со Инсталацијата за која се издава дозволата, ќе бидат одржувани во добра оперативна состојба.
- 2.1.3. Во инсталацијата за која се издава дозволата ќе работи персонал кој е соодветно обучен и целосно запознаен со барањата од дозволата.
- 2.1.4. Копија од оваа дозвола ќе биде достапна во секое време, за целиот персонал вклучен во изведување на работата што е предмет на барањата од дозволата.

- 2.1.5. Менаџерот на инсталацијата или номинирано, соодветно квалификувано и искусно лице, во улога на заменик, ќе биде присутен во инсталацијата во секое време во текот на работата на инсталацијата или како што е поинаку назначено од страна на Надлежниот орган.
- 2.1.6. Целиот персонал ќе биде целосно запознаен со оние аспекти од условите во дозволата, кои се однесуваат на нивните обврски и ќе им биде обезбедена соодветна обука и пишани инструкции за работа, со цел да им помогнат во извршувањето на нивните обврски.
- 2.1.7. Операторот ќе воспостави и ќе одржува процедури за идентификување на потребите за обука и за обезбедување на соодветна обука за целиот персонал чија работа може да има значително влијание врз животната средина. Операторот е должен да чува записи од обуките.
- 2.1.8. Операторот ќе воспостави и одржува програма за животна средина да се обезбеди дека постои соодветна контрола на процесот во разни модули на работење. Програмата ќе ги идентификува клучните индикативни параметри за контрола на функционирањето на процесот, како и методи за идентификација за мерење и контролирање на овие параметри. Абнормалните услови во кои што се одвива процесот ќе се документираат и анализираат за да се идентификува било каква корективна активност.
- 2.1.9 Операторот ќе воспостави и ќе одржува процедури за ревизија на управувањето со животната средина со цел да се провери дали:
- Активностите за управувањето со животната средина се во согласност со програмата за управување со животната средина и дали тие се имплементирани ефикасно;
 - Ефективноста на системот за управување со животната средина во исполнување на политиката за животна средина на инсталацијата.

2.2. Суровини (вклучувајќи и вода)

- 2.2.1. Операторот, согласно условите од измената на дозволата, ќе користи суровини (вклучувајќи ја и водата) онака како што е опишано во документите наведени во Табела 2.2.1, или на друг начин договорен со Надлежниот орган во писмена форма.

Табела 2.2.1: Суровини (вклучувајќи и вода)		
Опис	Документ	Дата кога е примено
Детали за суровини, меѓупроизводи, производи , итн. поврзани со процесите, а кои се употребуваат или се создадени на локацијата	Барање за обновување на А-интегрирана еколошка дозвола, УП1-11/3-2403/2023, Анекс 1 Табела IV.1.1.	07.11.2023
Детали за суровини, меѓупроизводи, производи , итн. поврзани со процесите, а кои се употребуваат или се создадени на локацијата	Барање за обновување на А-интегрирана еколошка дозвола, УП1-11/3-2403/2023, Анекс 1 Табела IV.1.2.	07.11.2023
Копија од Дозвола за користење на бунарска вода УП1-11/5-1160/19 од 05.12.2019	Барање за обновување на А-интегрирана еколошка дозвола, Прилог IV	07.11.2023

- 2.2.2. Начинот на складирање на суровините е дефиниран и во строго контролирани услови, и во определени простории и магацини, исдиференцирани за суровини, готов производ/граничен производ соодветно.
- 2.2.3. Операторот ќе води Регистар на белешки за заштита и сигурност на сите суровини кои ги користи во инсталацијата.
- 2.2.4. Операторот ќе го известува Надлежниот орган за животна средина за секоја промена на суровините кои ги користи надвор од оние кои се наведени во барањето за А – ИЕД, УП1-11/3-2403/2023, од 07.11.2023год. Ова известување ќе се врши, доколку за тоа има потреба.

2.2.5. Операторот ќе направи преглед на ефикасноста на употребата на сировини во сите процеси, со особено внимание на намалувањето на создавањето отпад, кој ќе се создава како резултат на одржувањето на машините и опремата и конкретно растителен отпад што ќе се генерира од процесот. Утврдувањето ќе се базира на најдобрите меѓународни искуства за овој вид на активност. Онаму каде што се идентификувани можни подобрувања, ќе се инкорпорираат во распоредот на цели и задачи за животната средина.

2.2.6. Операторот ќе постапува согласно насоките димензионирани во Дозволата за користење вода од подземно водно тело – бунари, редовно ќе ја следи состојбата на зафатената количина вода и да води уредна евиденција на мерачите на проток на бунарот

2.3. Техники на работа

2.3.1. Инсталацијата за која се издава дозволата, согласно условите во дозволата, ќе се води на начин и со примена на техники опишани во документите наведени во Табела 2.3.1., или на друг начин договорен со Надлежниот орган во писмена форма.

Табела 2.3.1: Техники на работа		
Опис	Документ	Дата кога е примено
Опис на инсталацијата, нејзините технички делови и директно поврзаните активности	Барање за обновување на А-интегрирана еколошка дозвола, УП1-11/3-2403/2023, Поглавје II	07.11.2023
Политика на ТГС ДОО Скопје во однос на управување со квалитет	Барање за обновување на А-интегрирана еколошка дозвола, УП1-11/3-2403/2023, Прилог III	07.11.2023
Политика на ТГС ДОО Скопје во однос на безбедноста и опкружувањето	Барање за обновување на А-интегрирана еколошка дозвола, УП1-11/3-2403/2023, Прилог III	07.11.2023
Копии од сертификати – ИСО 14001:2015; ИСО 45001:2018	Барање за обновување на А-интегрирана еколошка дозвола, УП1-11/3-2403/2023, Прилог III	07.11.2023
Опис на управување со цврст и течен отпад во инсталацијата	Барање за обновување на А-интегрирана еколошка дозвола, УП1-11/3-2403/2023, Поглавје V.2	07.11.2023

- 2.3.2. Операторот ќе го минимизира бројот на застои на операциите на инсталацијата.
- 2.3.3. Операторот ќе врши редовна контрола на садовите под притисок и сите цевководи и во временски периоди согласно меѓународните стандарди за тој вид садови и инсталација и ќе го известува Надлежниот орган за нивната состојба.
- 2.3.4 Ракувањето со суровините, горивата, хемикалиите, помошните материјали и електричната енергија се одвива според техничко-технолошки норми и барања, согласно законската регулатива.
- 2.3.5 Во рамките на оперативните мерки, редовно да се контролира исправноста на хидрантската мрежа и мобилните апарати за гаснење пожар, според важечките прописи.

2.4. Заштита на подземните води

- 2.4.1. Инсталацијата за која се издава дозволата, согласно условите во дозволата, ќе биде контролирана како што е опишано во документите наведени во Табела 2.4.1., или на друг начин договорени со Надлежниот орган на писмено.

Табела 2.4.1 : Заштита на подземните води		
Опис	Документ	Дата кога е примено
Опис на управување со цврст и течен отпад во инсталацијата	Барање за обновување на А-интегрирана еколошка дозвола, УП1-11/3-2403/2023, Прилог V.2.	07.11.2023
-Договор за превземање на разни видови опасен и неопасен отпад од 05.07.2023;	Барање за обновување на А-интегрирана еколошка дозвола, УП1-11/3-2403/2023, Прилог V.2.	07.11.2023
Загадување на почвата/подземната вода	Барање за обновување на А-интегрирана еколошка дозвола, УП1-11/3-2403/2023, Поглавје VII.6.	07.11.2023
Оценка на влијанието на емисиите врз почвата и подземните води	Барање за обновување на А-интегрирана еколошка дозвола, УП1-11/3-2403/2023, Поглавје VII.5	07.11.2023

- 2.4.2. Суровините, меѓупродуктите, производите и создадениот отпад ќе се складираат на места наменети за тоа, соодветно заштитени против истурање и истекување. Материјалите јасно ќе бидат означени и соодветно одделени.
- 2.4.3. Товарењето и истоварувањето на материјалите ќе се извршува на места наменети за тоа, заштитени од истурање и истекување.
- 2.4.4. Операторот во инсталацијата ќе има соодветен капацитет на опрема и/или соодветни абсорпциски материјали за да го задржат и апсорбираат било кое протекување во инсталацијата. Откако еднаш ќе се употреби апсорпцискиот материјал, истиот ќе се складира на соодветно место.
- 2.4.5. Сите резервоари и цевоводи ќе се одржуваат соодветно на материјалите кои се пренесуваат низ или се складираат во нив.
- 2.4.6. Дренажните системи, танкваните, ќе се прегледуваат неделно и соодветно ќе се одржуваат во секое време.

2.4.7. Се задолжува операторот на инсталацијата да врши редовни контроли на сите садови под притисок во согласност со законската регулатива.

2.5. Ракување и складирање на отпадот

2.5.1. Операторот, согласно условите од дозволата, ќе ракува и ќе го складира отпадот онака како што е опишано во документите наведени во Табела 2.5.1 или на друг начин договорен со Надлежниот орган на писмено.

Табела 2.5.1: Ракување и складирање на отпадот		
Опис	Документ	Дата кога е примено
Опис на управување со цврст и течен отпад, генериран од инсталацијата	Барање за обновување на А-интегрирана еколошка дозвола, УП1-11/3-2403/2023, Прилог V.2.	07.11.2023
Отпад – Користење/одложување на опасен отпад	Барање за обновување на А-интегрирана еколошка дозвола, УП1-11/3-2403/2023, Анекс 1 Табела V.2.1	07.11.2023
Отпад-Друг вид на користење/одложување на отпад	Барање за обновување на А-интегрирана еколошка дозвола, УП1-11/3-2403/2023, Анекс 1 Табела V.2.2	07.11.2023
Копија од договор за превземање на разни видови опасен и неопасен отпад	Барање за обновување на А-интегрирана еколошка дозвола, УП1-11/3-2403/2023, Прилог V.2	07.11.2023
Опис на управување со цврст и течен отпад во инсталацијата	Барање за обновување на А-интегрирана еколошка дозвола, УП1-11/3-2403/2023, Поглавје V.2	07.11.2023
Одложување на отпадот во границите на инсталацијата	Барање за обновување на А-интегрирана еколошка дозвола, УП1-11/3-2403/2023, Поглавје V.3	07.11.2023

Табела 2.5.2: Отпад складиран на самата локација			
Опис на отпадот	Главен извор	Место, начин и услови на складирање на самата локација	Одложување надвор од локацијата
1. Синтетски моторни и трансмисиони масла и масла за подмачкување -13 02 06*	Од подмачкување на машините или како хидраулично масло	На посебно означено место за опасен отпад на самата локација	До конечно предавање на лиценцирана фирма согласно склучен договор
2. Апсорбенси, филтерски материјали(вклучувајќи филтри за масла неспецифицирани поинаку), платна за бришење, заштитна облека загадени со опасни супстанции -15 02 02*	Одржување на производниот процес	На посебно означено место за опасен отпад на самата локација	До конечно предавање на лиценцирана фирма согласно склучен договор
3.Друг отпад што содржи опасни супстанции - 11 01 98*	Одмастување на метални површини	На посебно означено место за опасен отпад на самата локација	До конечно предавање на лиценцирана фирма согласно склучен договор
4.Батерии и акумулатори од 16 06 01, 16 06 02 и 16 06 03 и несортирани батерии и акумулатори што ги содржат тие батерии -20 01 33*	од административно работење	На посебно означено место за опасен отпад на самата локација	До конечно предавање на лиценцирана фирма согласно склучен договор
5. Отфрлена електрична и електронска опрема неспомнатата во 20 01 21 и 20 01 23 што содржи опасни компоненти -20 01 35*	од административно работење	На посебно означено место за опасен отпад на самата локација	До конечно предавање на лиценцирана фирма согласно склучен договор

6. Друг комунален отпад -20 03 99	Вработените	Во садови за складирање на отпад	До превземање од страна на Јавно комунално претпријатие согласно склучен договор
7.Апсорбенци, филтерски материјали, платна за бришење и заштитна облека поинакви од оние во 15 02 02 (употребени силика гел, алу гел); -15 02 03	Производниот процес на гас	Во садови за складирање на отпад	До превземање од страна на Јавно комунално претпријатие согласно склучен договор
8. Апсорбенци, филтерски материјали, платна за бришење и заштитна облека поинакви од оние во 15 02 02 (употребена алуминиумска глинаца); -15 02 03	Производниот процес на гас	Во садови за складирање на отпад	До превземање од страна на Јавно комунално претпријатие согласно склучен договор

- 2.5.2. Операторот ќе обезбеди дека отпадот, пред да се пренесе на друго лице, соодветно ќе се идентификува, класифицира, квантифицира, согласно националните, Европските и било кои други стандарди кои се на сила во врска со таквото постапување.

- 2.5.3. Операторот ќе врши ракување и складирање на отпадот (неопасен и опасен) согласно Законот за управување со отпад.
- 2.5.4. Доколку не е одобрено написмено од страна на Надлежниот орган, на Операторот му се забранува да го меша опасниот отпад од една категорија со опасен отпад од друга категорија или со неопасен отпад.
- 2.5.5. Операторот годишно (на секои 12 месеци) ќе приложува План на кој се прикажани местата за складирање на отпадот.
- 2.5.6. Складишните површини за отпад, ќе бидат проектирани на тој начин што ќе спречат да дојде до неовластено и инцидентно испуштање на какви било загадувачки супстанции во почва, површинските и подземните води, во согласност со одредбите предвидени во релевантната легислатива.

2.6. Преработка и одлагање на отпад

- 2.6.1 Операторот, согласно условите во дозволата, ќе го преработува и одлага отпадот како што е опишано во документите наведени во табела 2.6.1. или на друг начин договорен писмено со Надлежниот орган.

Табела 2.6.1: Искористување и отстранување на отпадот		
Опис	Документ	Дата кога е примено
Опис на управување со цврст и течен отпад во инсталацијата	Барање за обновување на А-интегрирана еколошка дозвола, УП1-11/3-2403/2023, Поглавје V.2.	07.11.2023
Копија од договор за превземање на разни видови опасен и неопасен отпад	Барање за обновување на А-интегрирана еколошка дозвола, УП1-11/3-2403/2023, Прилог V.2.	07.11.2023

- 2.6.2. Одлагањето на отпадот на определено место ќе се одвива само во согласност на условите на оваа Дозвола и во согласност со соодветните национални и Европски законски регулативи и протоколи.
- 2.6.3. Операторот ќе врши одлагање на неопасен отпад и опасен отпад согласно Законот за управување со отпад.

2.6.4 За активностите кои се поврзани со операции за управување со отпад на локацијата ќе се води целосна евиденција, која ќе биде достапна за инспектирање од страна на овластените лица на Надлежниот орган во секое време.

2.6.5 Се задолжува Операторот на инсталацијата на редовно склучување и обновување на договорите со овластени фирми за превземање на соодветните видови отпад, генерирани од работата на инсталацијата наведени во табела 2.5.2 и редовно, согласно периодот на важност, копии од истите да ги доставува до Надлежниот орган.

2.7. Енергетска ефикасност

2.7.1. Операторот, согласно условите во измената на дозволата, ќе употребува енергија како што е опишано во документите наведени во Табела 2.7.1., или на друг начин писмено договорен со Надлежниот орган.

Табела 2.7.1: Енергетска ефикасност		
Опис	Документ	Дата кога е примено

2.7.2. Операторот треба да има план за управување со енергијата, кој ќе биде дополнуван годишно.

2.7.3. Операторот ќе се придржува кон НДТ за услови за основна енергија, НДТ за основни енергетски потреби и НДТ за понатамошни услови за штедење енергија.

2.8. Спречување и контрола на несакани дејствија

- 2.8.1. Операторот, согласно условите во дозволата, ќе ги спречи и ограничи последиците од несаканите дејствија, онака како што е опишано во документите наведени во табела 2.8.1., или на друг начин писмено договорен со Надлежниот орган.

Табела 2.8.1: Спречување и контрола на несакани дејствија		
Опис	Документ	Дата кога е примено
Опис на други планирани превентивни мерки	Барање за обновување на А-интегрирана еколошка дозвола, УП1-11/3-2403/2023, Поглавје XII	07.11.2023

- 2.8.2. Операторот ќе се придржува кон Планираните активности во случај на незгода или вонредна состојба.

- 2.8.3. Во случај да постои значителен ризик за испуштање на контаминирана вода, Операторот треба врз основа на наодите од оцената на ризикот, да подготви и имплементира, во согласност со Надлежниот орган, соодветна програма за управување со ризици. Програмата за управување со ризици треба целосно да се имплементира во рок од 12(дванаесет) месеци од датумот на известувањето од страна на Надлежниот орган.

- 2.8.4. Во случај на несреќа Операторот веднаш треба да:

- го изолира изворот на било какви емисии;
- спроведе непосредна истрага за да се идентификува природата, изворот и причината на било која емисија;
- го процени загадувањето на животната средина, предизвикано од инцидентот;
- да идентификува и спроведе мерки за минимизирање на емисиите и ефектите кои следуваат;
- го забележи датумот и местото на несреќата;
- веднаш да го известат Надлежниот орган и другите релевантни институции.

- 2.8.5 Во случај на несреќа Операторот во рок од 1 (еден) месец од несреќата треба да достави предлог до Надлежниот орган или друг начин договорен со Надлежниот орган. Предлогот има за цел да:

- идентификува и постави мерки за да се избегне повторно случување на несреќата;

- идентификува и постави било какви други активности за санација.

2.8.6 Операторот во врска со спречување и контрола на несакани дејствија, а што е различно од претходно наведеното, ќе постапува согласно Законот за животна средина, Глава XV – Спречување и контрола на хавариите со присуство на опасни супстанции.

2.9. Бучава и вибрации

- 2.9.1. Операторот, согласно условите во дозволата, ќе ја контролира бучавата и вибрациите како што е опишано во документите наведени во табела 2.9.1., доколку е во согласност со точките 2.9.2. или 2.9.3. од оваа Дозвола, или на друг начин писмено договорен со Надлежниот орган.

Табела 2.9.1: Бучава и вибрации		
Опис	Документ	Дата кога е примено
Емисии на бучава	Барање за обновување на А-интегрирана еколошка дозвола, УП1-11/3-2403/2023, Поглавје VI.5	07.11.2023
Влијанија од бучава	Барање за обновување на А-интегрирана еколошка дозвола, УП1-11/3-2403/2023, Поглавје VII.8	07.11.2023
Извештај за бучава во животната средина	Барање за обновување на А-интегрирана еколошка дозвола, УП1-11/3-2403/2023, Прилог VI.5	07.11.2023

- 2.9.2. Мониторингот на индикаторите за бучава во животната средина предизвикана од извори на бучава од инсталацијата за која се издава дозвола ќе се изведува согласно националното законодавство на РМ (“Закон за заштита од бучава во животната средина”, Сл. весник на РМ, бр. 79/07; “Правилник за поблиските услови во поглед на потребната опрема која треба да ја поседуваат овластени научни стручни организации и институции како и други правни и физички лица, за вршење на определени стручни работи за мониторинг на бучава”, Сл. весник на РМ, бр. 152/08; “Правилник за примената на индикаторите за бучава, дополнителни индикатори за бучава, начинот на мерење на бучава и методите за оценување со индикаторите за бучава во животната средина”, Сл. весник на РМ, бр.117/08).

- 2.9.3. Доколку вршителот на мерење е акредитиран согласно стандардот МКС EN 17025 за мерење на индикаторите за бучава во животната средина се смета дека го исполнува условот од точка 2.9.2.

2.10. Мониторинг

- 2.10.1. Операторот, согласно условите во дозволата, ќе изведува мониторинг, ќе го анализира и развива истиот како што е опишано во документите наведени во Табела 2.10.1., доколку е во согласност со точката 2.10.3 и/или 2.10.4 од оваа Дозвола, или на друг начин писмено договорен со Надлежниот орган.

Табела 2.10.1: Мониторинг		
Опис	Документ	Дата кога е примено
Места на мониторинг и земање на примероци	Барање за обновување на А-интегрирана еколошка дозвола, УП1-11/3-2403/2023, Прилог VI	07.11.2023

- 2.10.2 Методите кои ќе се користат за мониторинг на емисиите во воздухот се дадени во: Правилник за методологија, начините, постапките, методите и средствата за мерење на емисиите од стационарни извори;
- 2.10.3 Операторот, во рок од 6 (шест) месеци од датумот на издавање на оваа Дозвола, ќе го овозможи следното:
- а) безбеден и постојан пристап за земање примероци/мониторинг на емисионите точки.
 - б) безбеден пристап до други точки за земање примероци/мониторинг кои ќе бидат определени од страна на Надлежниот орган.
- 2.10.4 Сите автоматски монитори и узоркувачи треба цело време да се во функција (освен во текот на одржување и калибрирање) додека се извршува активноста, освен доколку е поинаку договорено со Надлежниот орган во пишана форма за определен временски период. Во случај на нефункционирање на некој континуиран монитор, Операторот ќе контактира со Надлежниот орган што е можно побрзо со цел да се постави алтернативен начин за земање примерок и мониторинг. За употреба на алтернативна опрема кога не станува збор за итни ситуации, треба да се добие одобрение од Надлежниот орган.
- 2.10.5 Со опремата за мониторинг и анализа треба да се ракува и истата да се одржува така што мониторингот да даде точни резултати за емисиите или испуштањата.

- 2.10.6 Фреквенцијата, методите и обемот на мониторингот, земањето примероци и анализата може да се изменат во согласност со Надлежниот орган, по претходна евалуација на резултатите од извршеното тестирање.
- 2.10.7 Земањето примероци и анализата на сите загадувачи како и референтните методи за калибрирање на автоматизирани мерни системи ќе се вршат во согласност со CEN стандардите. Доколку овие стандарди не се достапни, ќе се користат ISO, национални или меѓународни стандарди кои ќе обезбедат собирање на податоци од еквивалентен научен квалитет.
- 2.10.9 Емисионите гранични вредности на емисиите во вода во оваа Дозвола ќе се толкуваат на следниот начин:
- а) Континуиран мониторинг:
- Вредноста на протокот не смее да ја надмине дадената граница;
 - Вредноста за рН не смее да отстапува од специфицираниот опсег;
 - Вредноста на температурата не смее да ја надмине граничната вредност.
- б) Комбинирано (композитно) земање примероци:
- Вредноста за рН не смее да отстапува од специфицираниот опсег;
 - Вредноста на температурата не смее да ја надмине граничната вредност
 - За параметри различни од рН, температура и проток, осум од десет последователни резултати, пресметани како средна дневна концентрација или масени емисиони вредности врз основа на композитно земање на примерок пропорционално на протокот, нема да ја надминат граничната вредност на емисија. Ниту еден поединечен резултат пресметан на сличен начин не смее да надмине 1.2 пати од граничната вредност на емисија.
- в) Земање примероци со зафат:
- За параметрите освен рН, температура и проток, ниту еден примерок земен со зафаќање не смее да надмине 1.2 пати од граничната вредност на емисија.
- 2.10.11 На оние места каде можноста за мерење на параметарот е под влијание на мешање пред емисија, тогаш во согласност со Надлежниот орган, параметарот може да се оцени пред да се случи мешањето.
- 2.10.12 Во случај на комбинирано земање на примероци од операции во инсталацијата, посебен комбиниран примерок или хомогенизиран под-примерок (од доволен волумен, како што е препорачано) треба да се стави во фрижидер веднаш по земањето и да се чува за проверка и користење од страна на Надлежниот орган.

2.10.13 Се задолжува операторот на инсталацијата, редовно да доставува извештај од извршени мерења од мониторинг направен од акредитирана лабораторија.

2.11. Престанок на работа

2.11.1. Операторот, согласно условите во дозволата, ќе обезбеди услови за престанок на работата на инсталацијата како што е опишано во документите наведени во табела 2.11.1.или на друг начин договорен со Надлежниот орган на писмено.

Табела 2.11.1: Престанок на работа		
Опис	Документ	Дата кога е примено
Ремедијација, престанок со работа, повторно започнување со работа и грижа по престанок на активностите.	Барање за обновување на А-интегрирана еколошка дозвола, УП1-11/3-2403/2023, Поглавје XIII	07.11.2023

2.11.2 После конечен или планиран прекин за период подолг од 6 (шест) месеци, на работата на целата или на дел од локацијата каде што се изведува активноста, Операторот во договор со Надлежниот орган, ќе ја предаде локацијата безбедно, односно доколку е потребно ќе ја отстрани целата почва или дел од неа, објектите или опремата или секој отпад, материјали и други супстанции кои може да предизвикаат загадување на животната средина.

2.11.3 План за престанок со работа и управување со остатоци:

- 2.11.3.1 Операторот ќе изготви детален план со финансиски показатели за престанок со работа или затворање на целата или на дел од локацијата. Овој План ќе се поднесе до Надлежниот орган во рок од 24 (дваесет и четири) месеци од денот на издавање на оваа Дозвола.
- 2.11.3.2 Планот ќе се ревидира годишно и предложените измени ќе се достават до Надлежниот орган како дел од ГИЖС.

- 2.11.4 Планот за управување со остатоци како минимум треба да го вклучи следното:
- Изјава за обемот на планот;
 - Критериумите кои го дефинираат успешниот престанок на активностите или на некој дел од нив и кои обезбедуваат минимум влијание врз животната средина;
 - Програма за постигнување на утврдените критериуми;
 - Доколку е возможно, планот треба да вклучи тест програма со која ќе се покаже успешното спроведување на истиот;
 - Финансиски детали за планот и како тие ќе бидат обезбедени.
- 2.11.5 Како дел од ГИЖС, Операторот треба да обезбеди годишен извештај за преземените или предвидените мерки во врска со спречување на штети по животната средина и да предвиди финансиски средства потребни за ремедијација која ќе следи по конечниот престанок со работа на инсталацијата, како и по инцидентите.
- 2.11.6 Операторот ќе обезбеди јасна и детална проценка на ризикот од еколошка одговорност (ПРЕО) што ќе ги опфати одговорностите/обврските од минатите и сегашните активности. Оваа проценка ќе ги вклучи одговорностите/обврските и трошоците за исполнување на ПУРЗ.
- 2.11.7 Во рок од 12 (дванаесет) месеци од датумот на издавањето на оваа Дозвола операторот ќе достави извештај за оваа проценка до Надлежниот орган. ПРЕО ќе се ревидира соодветно на потребите, за да се опфатат сите евентуални значајни промени на локацијата, но најмалку секои 3 (три) години по издавањето на оваа Дозвола. Резултатите од ревидирањето ќе бидат опфатени со ГИЖС.
- 2.8 Обврската за враќање на животната средина во задоволителна состојба, по престанокот на работа на инсталацијата, од страна на операторот, ќе се врши согласно Законот за животна средина, член 120.

2.12. Инсталации со повеќе оператори

- 2.12.1. Со инсталацијата за која се издава дозволата управува само еден оператор. Оваа дозвола е валидна само за оние делови од инсталацијата што се означени на мапата во делот 1.1.2. од оваа дозвола.

3 Документација

- 3.1.1. Документацијата (“Специфицирана Документација”) ќе содржи податоци за:
- а** секоја неисправност, дефект или престанок со работа на постројката, опремата или техниките (вклучувајќи краткотрајни и долготрајни мерки за поправка) што може да има, имало или ќе има влијание на перформансите врз животната средина што се однесуваат на инсталацијата за која се издава измената на дозволата. Овие записи ќе бидат чувани во дневник воден за таа цел;
 - б** целиот спроведен мониторинг и земањето примероци и сите проценки и оценки направени на основа на тие податоци.
- 3.1.2 За инспекција од страна на Надлежниот орган во било кое пристојно време ќе бидат достапни:
- а** Специфицираната документација;
 - б** Било кои други документи направени од страна на Операторот поврзани со работата на инсталацијата за која се издава дозволата (“Други документи”).
- 3.1.3 Копија од било кој специфициран или друг документ ќе му биде доставен на Надлежниот орган на негово барање и без надокнада.
- 3.1.4. Специфицираните и другите документи треба:
- а** да бидат читливи;
 - б** да бидат направени што е можно побрзо;
 - в** да ги вклучат сите дополнувања и сите оригинални документи кои можат да се приложат.
- 3.1.5. Операторот е должен специфицираната и другата документација да ја чува за време на важноста на оваа дозвола, како и пет години по престанокот на важноста.
- 3.1.6. За целиот примен или создаден отпад во инсталацијата за која што се издава дозволата, операторот ќе има документација (и ќе ја чува истата за време на важноста на оваа дозвола, како и пет години по престанокот на важноста) за
- а** составот на отпадот, или онаму каде што е можно, опис;
 - б** најдобра проценка на создадената количина отпад;
 - в** трасата на транспорт на отпадот за одлагање; и
 - г** најдобра проценка на количината отпад испратен на преработка.

- 3.1.7. Операторот на инсталацијата за којашто се издава дозволата ќе направи записник, доколку постојат жалби или тврдења за нејзиното влијание врз животната средина. Во записникот треба да стои датум и време на жалбата, како и кратко резиме доколку имало било каква истрага по таа основа и резултати од истата. Таквите записи треба да бидат чувани во дневник воден за таа цел.
- 3.1.8. Системите за транспорт ќе се контролираат и редовно ќе се врши инспекција, за да не настане дисперзија на материјалот или истекување. Операторот е должен да води и чува евиденција од истата.
- 3.1.9. Операторот ќе води записник од секој инцидент. Овој запис треба да вклучува детали за природата, обемот и влијанието на инцидентот, како и причините што довеле до него. Евиденцијата треба да ги вклучува и превземените активности за да се управува со инцидентот, да се минимизира генерираниот отпад и ефектот врз животната средина и да се избегне повторно случување. Операторот треба што е можно побрзо по известувањето за инцидентот, да му поднесе евиденција за инцидентот на Надлежниот орган.
- 3.1.10. Операторот ќе се придржува кон своите обврски, согласно Законот за животна средина, член 110 (Општи обврски на операторот), 111 (Обврски на носителот на А-интегрирана еколошка дозвола) и 112 (обврска за асистенција).

4 Редовни извештаи

- 4.1.1. Сите извештаи и известувања што ги бара оваа измена на дозвола, операторот ќе ги испраќа до Надлежниот орган за животна средина.
- 4.1.2. Операторот ќе даде извештај за параметрите од Табела Д2 во Додатокот 2:
- а** во однос на наведени емисиони точки;
 - б** за периодите за кои се однесуваат извештаите наведени во Табела Д2 од Додаток 2 и за обликот и содржината на формуларите, операторот и надлежниот орган ќе се договорат за време на преговорите;
 - в** давање на податоци за вакви резултати и проценки како што може да биде барано од страна на формуларите наведени во тие Табели; и
 - г** испраќање на извештај до Надлежниот орган во рок наведен во Табела Д2 во Додатокот 2

Годишен извештај за животна средина

Содржина

Емисии од инсталацијата. (поднесување на РИПЗМ + согласност со ГВЕ);
Извештај за мониторинг за емисија во **канализација и бучава**
Извештај за управување со отпад
Извештај за управување со отпадни води, (санитарни и отпадни води од процес на ладење)
Преглед за потрошувачка на сировини
Извештај за забелешки (жалби/поплаки).
Програма за управување со животната средина - извештај од претходната година.
Програма за управување со животната средина - предлог за тековната година.
Извештај за тестирање и инспекција на резервоари и цевководите.
Извештај на пријавени инциденти.
Извештај за енергетска ефикасност
Извештај за утврдување на ефикасноста од користење на сировини во процесот и редукција на генерираниот отпад.
Извештај за менаџерскиот персонал на инсталацијата.
Материјален биланс за употребена вода
Извештај за прогресот кој е направен и развиените предлози за да се минимизира побарувачката на вода и волуменот на создавање на отпадни води.
Извештај за реализација на програма за јавно информирање
Копии од договори за соодветно постапување со различните категории отпад, отпадни води,;
Копија од Сертификат за животна средина- ИСО 14001;

Годишниот извештај за животна средина операторот ќе го достави до Надлежниот орган најдоцна до 31 март наредната година.

5 Известувања

5.1.1. Операторот ќе го извести Надлежниот орган **без одложување**:

- а** кога ќе забележи емисија на некоја супстанција која го надминува лимитот или критериумот на оваа дозвола, наведен во врска со таа супстанција;
- б** кога ќе забележи фугитивна емисија што предизвикала или може да предизвика загадување, освен ако емитираната количина е многу мала да не може да предизвика загадување;
- в** кога ќе забележи некаква неисправност, дефект или престанок на работата на постројката или техниките, што предизвикало или има потенцијал да предизвика загадување; и
- г** било какво несакано дејство што предизвикало или има потенцијал да предизвика загадување.

5.1.2. Операторот треба да достави писмена потврда до Надлежниот орган за било кое известување од условот 5.1.1. согласно Распоредот 1 од оваа дозвола, преку испраќање на податоци наведени во Делот А од Распоредот 1 од оваа дозвола во рок од 24 часа од ова известување. Операторот ќе испрати подетални податоци наведени во Делот Б од тој Распоред, што е можно побрзо.

5.1.3. Операторот ќе даде писмено известување што е можно побрзо, за секое од следниве

- а** перманентен престанок на работата на било кој дел или на целата инсталација, за која се издава дозволата;
- б** престанок на работата на некој дел или на целата инсталација за која се издава дозволата, со можност да биде подолго од 1 година; и
- в** повторно стартување на работата на некој дел или целата инсталација за кој што се издава дозволата, по престанокот по известување според 5.1.3. (б).

5.1.4. Операторот ќе даде писмено известување во рок од 14 дена пред нивното појавување, за следниве работи:

- а** било каква промена на трговското име на Операторот, регистарско име или адресата на регистрирана канцеларија;
- б** промена на податоците за холдинг компанијата на операторот (вклучувајќи и податоци за холдинг компанијата кога операторот станува дел од неа);
- в** за активности кога операторот оди во стечај склучува доброволен договор или е оштетен.

- 5.1.5. Операторот ќе обезбеди и одржува огласна табла за инсталацијата која ќе биде читлива за лицата кои се надвор. Минималните димензии на таблата треба да бидат 1200 mm на 750 mm. На таблата треба јасно да бидат прикажани:
- Името и телефонскиот број на инсталацијата;
 - Работно време;
 - Името на имателот на дозволата;
 - Телефон за контакт во итни случаи надвор од работното време;
 - Референтен број на дозволата; и
 - Каде може да се добијат информации за животната средина во врска со оваа инсталација.

6 Емисии

6.1. Емисии во воздух-нема

- 6.1.1. Емисиите во воздух од точката(ите) на емисија наведени во Табела 6.1.1. ќе потекнат само од извори(и) наведени(и) во таа Табела. (Број според мапата).

Табела 6.1.1: Емисиони точки во воздухот-нема емисии во воздух		
Ознака на точка на емисија/опис	Извор	Локација на точката на емисија

- 6.1.2. Границите на емисиите во воздух за параметарот(рите) и точката(ите) на емисија наведени во Табелите 6.1. нема да бидат пречекорени во соодветниот временски период.
- 6.1.3. Операторот ќе врши мониторинг на параметрите наведени во Табелите 6.1. на точките на емисија и најмалку на фреквенции наведени во тие Табела.
- 6.1.4. Во случај на појава на фугитивни емисии во воздух од активностите во инсталацијата, се задолжува операторот истите да ги контролира и намалува, со цел да се избегнат негативните влијанија врз животната средина.

Табела 6.1.2: Гранични вредности на емисиите во воздухот од емисиони точки					
Параметри					Фреквенција на мониторинг
	До (датум)	Емитиран масен проток	Од (датум)	Концентрација (mg/Nm ³) ГВЕ	

- 6.1.5 Емисиите од инсталацијата не треба да содржат нападен мирис надвор од границите на инсталацијата.
- 6.1.6 Емисиите во воздухот, освен пареа и кондензирана водена пареа, не треба да содржат капки од перзистентна магла и перзистентен чад.
- 6.1.7 Емисиите не треба да содржат видлив чад. Ако, поради причина на одржување, емисиите на чад се предизвикани од повторно стартување од ладно, истото не треба да трае подолго од 20 минути во било кој период од 8 часови и сите практични чекори треба да се преземат да се минимизира емисијата.
- 6.1.8 Мерењата за утврдување на концентрациите на загадувачките супстанции на воздух и вода треба да се изведуваат репрезентативно.

6.2. Емисии во почва

- 6.2.1. Нема да има емисии во почвата.
- 6.2.2 Локациите на коишто постои ризик од истекување (на места каде се складирали, се користат или преточуваат опасни течности), треба да бидат поврзани со систем за зафаќање на истекот. Овие прибори треба да вклучат апсорбентни материјали за овозможување на опциите за задржување и безбедно одложување.

Забелешка: Несоодветното управување со генерираниот отпад, кој се јавува како резултат на предвидените активности може да предизвика негативни влијанија врз квалитетот на подземните води и почвата. Следствено, управувањето со отпадот генериран при оперативниот процес, треба да биде во согласност со Законот за управување со отпад.

6.3. Емисии во вода (различни од емисиите во канализација)

- 6.3.1. Од Инсталацијата нема емисии во површински води

6.4. Емисии во канализација

- 6.4.1. Емисиите во канализација од точката(ите) на емисија наведени во Табела 6.4.1. ќе потекнуваат само од изворот(ите) наведени во таа Табела.

Табела 6.4.1: Точка на емисија во канализација		
Ознака на точка на емисија/опис	Извор	Канализација
S1	Процес на ладење на машините	N: 42,018052 E: 21,463192

- 6.4.2. Границите на емисија во канализацијата за параметарот(рите) и точките на емисија поставени во Табела 6.4.2 нема да бидат пречекорени во соодветниот период.
- 6.4.3. Временските периоди од 6.4.2 соодветствуваат на оние од прифатената програма за подобрување од поглавјето 9 од оваа дозвола.

Табела 6.4.2: Гранични вредности на емисија во канализација Волумен - 33 000 m ³ /god		
Параметар	ГВЕ (mg/l)	Фреквенција на мониторинг
pH	6,5-9,5	Годишно
Боја	без	Годишно
Температура °C	40	Годишно
Суспендирани материи	35	Годишно
ХПК _{KMNO4} mg/l O ₂	125mgO ₂ /l	Годишно
БПК ₅ ml/l O ₂	25mgO ₂ /l	Годишно
Минерални масла	30	Годишно

Забелешка: ГВЕ за одделни параметри на ефлуентот, кој се испушта во канализационен систем треба да се определат со договорите за вршење услуги за собирање, одведување и прочистување на урбаната отпадна вода, конкретно за ХПК, БПК. До моментот на склучување на договор со субјектот што стопанисува со отпадните води на територија на Железара, ќе се почитуваат ГВЕ пропишани во Табела 6.4.2.

- 6.4.4 Не смее да има емисии во вода од страна на инсталацијата за која се издава дозволата, на било која супстанција.

- 6.4.5 Нема да има испуштања на било какви супстанции кои може да предизвикаат штета на канализацијата или да имаат влијание на нејзиното одржување.
- 6.4.6 Отпадната вода не треба да се разредува со цел емисиите да се усогласат со граничните вредности на емисии.
- 6.4.7 Се задолжува Операторот на инсталацијата, при управувањето со отпадните води генерирани од процес на ладење, да го минимизира нивниот волумен и да се врши мерење на ефлуентот пред влез во канализационата мрежа.

6.5. Емисии на топлина – Нема

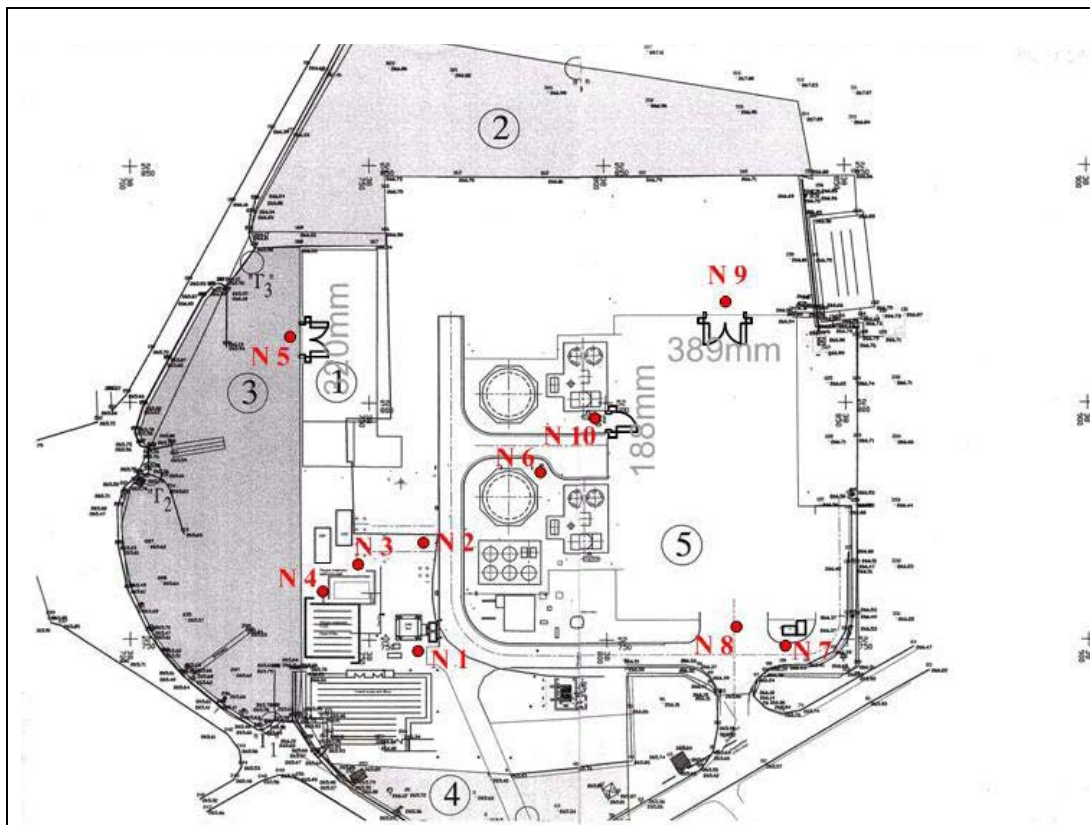
- 6.5.1. Нема да има термално испуштање во канализација кое ќе има влијание врз животната средина.

6.6 Емисии на бучава и вибрации

6.6.1. Граничните вредности за основните индикатори за бучава во животната средина предизвикана од извори на бучава од инсталацијата за која се издава оваа дозвола ќе бидат во согласност со националното законодавство на РМ (“Одлука за утврдување под кои случаи се смета дека е нарушен мирот на граѓаните од штетна бучава”, Сл. весник на РМ, бр. 1/09;“Правилник за гранични вредности на нивото на бучава во животната средина”, Сл. весник на РМ, бр. 147/08).

Табела 6.6.1: Граници на емисии на бучава		
Ознака на точка на емисија/опис	Извор	Локација на точката на емисија
ММ1 – на 22m од зграда на Дирекција и 17 m од објект на РЖ Институт	На граница на локација	N: 42°06200; E: 21°27729
ММ2 – 43m пред испарувачи и 25m од кула на пп дом	На граница на локација	N: 42°10900; E: 21°27715
ММ3 - 12m од агол на објект водородна постројка и 9m од рампа од паркинг на Огноотпорно	На граница на локација	N: 42°11220; E: 21°27734
ММ4 - на 13,5m од компресорска хала (исток) и 6.8m од објект на РЖ Услуги	На граница на локација	N: 42°11080; E: 21°27826
ММ5 - 1,0m од ограда исток и 5m од ограда југ	На граница на локација	N: 42°07000; E: 21°27890
ММ6 – во линија на порта пред дирекција на средина на улица	На граница на локација	N: 42°10530; E: 21°27775

Табела 6.6.2: Гранични вредности за индикатори на бучава во животната средина					
Параметри	Ниво на звучен притисок на граници од инсталацијата за мерни места ММ1, ММ2, ММ3, ММ4, ММ5 и ММ6				Фреквенција на мониторинг
	До (датум)	L (dB)	Од (датум)	L (dB) ГВЕ	годишно
L_d	До денот на издавањето на дозволата	70	Од денот на издавањето на дозволата	70	годишно
L_v	До денот на издавањето на дозволата	70	Од денот на издавањето на дозволата	70	годишно
L_n	До денот на издавањето на дозволата	60	Од денот на издавањето на дозволата	60	годишно

Mer ni mest a na emi si i na bu~ava

7 Пренос до пречистителна станица за отпадни води

8 Услови надвор од локацијата

9 Програма за подобрување

9.1 Операторот ќе ги спроведе договорените мерки наведени во Табела 9.1.1., заклучно со датумот наведен во таа табела и ќе испрати писмено известување до Надлежниот орган за датумот кога било комплетирана секоја мерка, во рок од 14 дена од завршувањето на секоја од тие мерки.

Оз нак а	Мерка	Цел	Датум на завршување
1.	Регулирање на оптеретувањето на работата на машините	Намалување на потрошувачката на електрична енергија	тековно
2.	Дополнување на испарената количина на масло и негова промена во согласност со препораките на производителот	Намалување на количината на употребено масло	тековно
3.	Ладење на машините преку кружен систем за циркулација бна вода од сопствени бунари, со надополнување на водата според испарената количина	Оптимизација на потрошувачката на вода	тековно

10 Договор за промени во пишана форма

10.1 Кога својството " или како што е друго договорено написмено" се користи во услов од дозволата, операторот ќе бара таков договор на следниот начин:

10.1.1 Операторот ќе даде на Надлежниот орган писмено известување за деталите на предложената промена, означувајќи го релевантниот(те) дел(ови) од оваа дозвола: и

10.1.2 Ваквото известување ќе вклучува проценка на можните влијанија на предложената промена (вклучувајќи создавање отпад) како ризик за животната средина од страна на инсталацијата за која се издава дозволата.

10.2 Секоја промена предложена според условот 10.1.1 и договорена писмено со Надлежниот орган, може да се имплементира само откако операторот му даде на Надлежниот орган претходно писмено известување за датата на имплементацијата на промената. Почнувајќи од тој датум, операторот ќе ја управува инсталацијата согласно таа промена и за секој релевантен документ што се однесува на тоа, дозволата ќе мора да се дополнува.

10.3 Сите позначајни промени во инсталацијата или работи поврзани со неа, а кои се од типот на:

а). Материјална промена или зголемување на:

- природата или количината на било која емисија;
- системите за намалување/третман или преработка;
- опсегот на процесите што се изведуваат;
- горивата, суровините, меѓупродуктите, продуктите или создадениот отпад,

или

б). Било какви промени на:

- инфраструктурата на управување со локацијата или контрола со несакано еколошко влијание;
- набавувачите кои би имале влијание врз животната средина

ќе се изведат или ќе започнат со претходно известување за тоа, и со договор со Надлежниот орган.

Додаток 1

Писмена потврда за известувања

Овој Додаток ги прикажува информациите што операторот треба да ги достави до Надлежниот орган за да го задоволи условот 5.1.2 од оваа дозвола.

Мерните единици користени во податоците прикажани во делот А и Б треба да бидат соодветни на условите на емисијата. Онаму каде што е можно, да се направи споредба на реалната емисија и дозволените граници на емисија.

Ако некоја информација се смета за деловно доверлива, треба да биде одделена од оние што не се доверливи, поднесена на одделен лист заедно со барање за комерцијална доверливост во согласност со Законот за животна средина.

Потврдата треба да содржи

Дел А

- ☐ Име на операторот.
- ☐ Број на дозвола.
- ☐ Локација на инсталацијата.
- ☐ Датум на доставување на податоци.
- ☐ Време, датум и локација на емисијата.
- ☐ Карактеристики и детали на емитираната(ите) супстанција(и), треба да вклучува:
 - ☐ Најдобра проценка на количината или интензитетот на емисија, и времето кога се случила емисијата.
 - ☐ Медиум на животната средина на кој што се однесува емисијата.
 - ☐ Превземени или планирани мерки за стопирање на емисијата.

Дел Б

- ☐ Други попрецизни податоци за предметот известен во Делот А
- ☐ Превземени или планирани мерки за спречување за повторно појавување на истиот проблем.
- ☐ Превземени или планирани мерки за исправување, лимитирање или спречување на загадувањето или штетата на животната средина што може да се случи како резултат на емисијата.
- ☐ Датуми на сите известувања од Делот А за време на претходните 24 месеци.
- ☐ Име ☐ Пошта.....
- ☐ Потпис ☐ Датум
- ☐ Изјава дека потпишаниот е овластен да потпишува во име на операторот.

Додаток 2

Додаток 3

Извештај	Фреквенција на извештајот Белешка1	Датум на поднесување на извештајот
Годишен Извештај за Животна Средина (АЕР)	Годишно	до 31-ви март секоја година
Евиденција на инциденти	Како што се случуваат	Во рок од 3(три) дена од инцидентот.
Мониторинг на воздухот	/	10(Десет) дена од истекот на полугодието за кое е поднесен извештај
Мониторинг на отпадни води	Годишно	до 31-ви март секоја година
Мониторинг на бучава	Годишно	до 31-ви март секоја година
Распоред на цели и задачи	На секои 5(пет) години, со годишно ревидирање	3(три) месеци претходно, пред започнувањето на развојот
Ревизија на употребата на вода	Годишно	до 31-ви март секоја година
Ревизија за енергетската ефикасност	Годишно	до 31-ви март секоја година